

GNIEC CZESTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Stabilizacja a polska psychika ekonomiczna

Infacja, trwająca w odrodzonej Rzplitej polskiej w przeciągu całych lat pięciu spowodowała doniosłe ujawnienie skutki nietylko w dziedzinach materjalnych. Wprawdzie zniszczenie kapitału i rozstrój produkcji i wymiany były zjawiskami najbardziej na jaw występującymi w czasie trwania inflacji. Również jednak doniosłe w swych ujemnych skutkach było działanie inflacji na psychikę ekonomiczną społeczeństwa polskiego. I w tej dziedzinie inflacja zniszczyła bardzo wiele dodatnich i stworzyła wiele ujemnych cech psychicznych co jest tembardziej ważne, że i przed okresem inflacyjnym wyrobienie ekonomiczne społeczeństwa polskiego było bardzo małe, nie odpowiadające bynajmniej wymaganiom, jakiego pokoju ekonomiczna walka o byt stawia współczesnym społeczeństwom.

Niszcząc nagromadzone, wieloletnią nieraz ciężką pracę, oszczędności i kapitały, inflacja jednocześnie niszczyła tak słabo w Polsce rozwinięty zmysł oszczędności. Oszczędzanie pieniędzy i kapitalizowanie ich w tym okresie przestało być przejawem rozumu i przeczuci gospodarczego, przeciwnie było absurdem gospodarczym. Ponieważ możliwe formy oszczędzania w postaci zakupu i tezauryzowania wysokocennych walut obcych magazynowania towarów były dla przeciętnej jednostki niedostępne, bądź z powodu konieczności i rozporządzania większymi sumami gotówki, bądź też dla tego, że było zabronione i ryzykowne, przeto pozostawała jedyną drogą uratowania ciężko zarobionego grosza przed zniszczeniem — drogą wzmoczonej konsumpcji. W istocie rzeczy, społeczeństwo polskie, w tym okresie, konsumowało ponad istotną potrzebę, nadwyżka konsumowana była poniekąd z konieczności. Kilka lat takich stosunków przy czyniło się walcie do rozwinięcia wrodzonej Polakom dążności do życia na stan, konsumowania ponad miarę i szeregowania potrzeb nie według istotnego ich znaczenia, lecz wyłącznie według chwilowej zachcianki.

Z chwilą stabilizowania waluty polskiej społeczeństwo oczekiwało powrotu normalnych przedwojennych stosunków, rozumiejąc pod tem, wyłącznie powrót przedwojennej siły kupna, zapominając zaś zupełnie o konieczności wysiłku w pracy i liczenia się z groszem, która przecież istniała już przed wojną. Wielu wydawało się, że stabilizacja, jak dotknięciem różdżki czarodziejkiej przywróci wszystkie dodatnie cechy przedwojennych warunków bytu, nie usuwając możliwości życia nad stan i bez rachunku, która istniała w okresie inflacji.

Otrzeźwienie przychodzi powoli, zbyt powoli, zarówno z punktu widzenia potrzeb ogólnie społecznych, jak i wymagań, które społeczeństwu postawić można i należy, jak tego dowodzi przykład sąsiednich Niemiec.

Ten wielki brak gotówki, na który się dzisiaj wszyscy uskarżają obok wielu skutków ujemnych odnosi również ten wielce dodatni skutek, że społeczeństwo polskie, zmuszone jest pieniądź własny cenić. Daleko ważniejszą jest sprawa druga — sprawa oszczędności społecznych i tworzenia kapitału. Jakkolwiek w tej dziedzinie inflacja na psychikę społeczeństwa polskiego, to jednak widzimy już przebudzenie się zmysłu oszczędności poprawa na bardzo małą jeszcze skalę. Nie należy się ludzi, że drogą tworzenia oszczędności, zdołamy w dostatecznie krótkim czasie wytworzyć potrzebne nam kapitały, pomimo to jednak do-

datni wpływ stabilizacji pieniądza na psychikę społeczeństwa polskiego w tej dziedzinie, należy rozwinąć i popierać jaknajusilniej, ze względu na dalszą przyszłość. Nie ulega bowiem wątpliwości, że jeżeli wpływ ten nie się-

gnie dość głęboko i nie stanie się dość powszechnym, to nietylko teraz, ale i później, nie zdołamy wytworzyć kapitałów dostatecznych do ekonomicznego usamodzielnienia się Polski.

G. K.

Sprawa wojny celnej z Niemcami

Polska jest przygotowana na wszelkie ewentualności. W Berlinie niektóre sfery trzeźwieją

Warszawa. — Dzień jutrzejszy będzie kulminacyjnym punktem w dotychczasowych rokowaniach polsko-niemieckich o zawarcie traktatu handlowego.

Jutro mianowicie przewodniczący delegacji polskiej, dr. Prądzyński i niemieckiej dr. Lewald, odbędą decydującą rozmowę, dotyczącą kwestii przywozu węgla z Polski do Niemiec i rozszerzenia kontyngentu węgla, gdyż proponowany przez Niemcy kontyngent miesięczny w wysokości 60.000 ton jest oczywiście nie do przyjęcia dla Polski. Ostatni kontyngent węgla górnośląskiego w wysokości 250.000 ton (od 1—15 czerwca), jaki Polska miała prawo wysłać do Niemiec na mocy konwencji genewskiej, został już całkowicie wyczerpany.

Z całego szeregu podań o dalszy wóz węgla polskiego, złożonych na ręce rządu niemieckiego przez przemysłowców niemieckich w województwie śląskim, nie zostało przez Berlin ani jedno uwzględnione. Niestępliwie i szowinistyczne stanowisko rządu niemieckiego, który wbrew najoczywistszym interesom także własnego państwa podporządkowuje sprawy gospodarcze nieopatrznie polityce, doprowadzić może w dniu jutrzejszym do wybuchu wojny celnej między Polską a Rzeszą niemiecką.

Stanowisko rządu polskiego i solidarna postawa całego społeczeństwa w sprawie, niczem nieuspawdliwionych żądań niemieckich, wywarła duże wrażenie w Berlinie. Informują nas, iż rozsądniejsze żywioły wśród gospodarzy sfer niemieckich mają wywierać od kilku dni nacisk na rząd niemiecki w kierunku dochodzenia do porozumienia gospodarczego z Polską. Mimo to należy być przygotowanym na wszelkie ewentualności.

Jak się dowiadujemy, akcja obrona rządu polskiego jest już całkowicie obmyślana i przygotowana na wypadek wybuchu wojny celnej.

Berlin. — Pisma berlińskie donoszą, że rząd niemiecki, wobec beznadziejnego charakteru dotychczasowych rokowań handlowych z Polską, zaproponował rządowi polskiemu zawarcie prwizorum handlowego na następujących podstawach:

Rząd niemiecki przedłuży import węgla polskiego do Niemiec w ilości 60 tysięcy ton (!!!) miesięcznie, zamiast doychczasowych 500.000 ton.

W zamian za to rząd niemiecki domaga się jednak zawieszenia likwidacji stanu posiadania niemieckiego w Polsce i zawieszenia polskich rozporządzeń celnych, dotyczących towarów niemieckich.

Wzmocnienie sytuacji gabinetu francuskiego

Paryż. — W kołach politycznych oczekują z niecierpliwością powrotu Painleveygo, który dziś opuszcza Marokko.

Wizyta na froncie afrykańskim miała podwójny cel, mianowicie: zbadać nie położenia na miejscu, oraz uzyskać zgody parlamentu na prowadzenie wojny całym rozmachem, jakiego wymaga sytuacja.

Wszyscy są zdania, że wojna marokańska będzie długa i kosztowna, ale musi skończyć się całkowitem rozbitiem wojsk szeryfa.

Konferencja francusko-hiszpańska, która zbiera się dziś w Madrycie, u-

stali niewątpliwie ścisłą blokadę wybrzeży marokańskich, co przeszkodzi dostarczaniu Abdel Krimowi amunicji i broni.

Szybko zdecydowana i natychmiast wykonana podróż napowietrzną Painleveygo przyczyniła się znacznie do popularności premiera w całym kraju.

Painlevey przez podróż do Maroka, a Briand przez porozumienie z Chamberlainem, wreszcie Caillaux przez opór wobec socjalistów silnie wzmocniły sytuację gabinetu. Opozycja socjalistów może raczej doprowadzić do rozbitcia kartelu, niż do obalenia rządu, co stwarza zupełnie nowe położenie w parlamencie.

Międzynarodowa konferencja pracy

Zakończyła się w Genewie kompromisem między robotnikami a pracodawcami.

Genewa. Międzynarodowa konferencja pracy zakończyła swą 7-mą sesję, przyjmując w ostatecznym głosowaniu dwie nowe konwencje.

Przyjęte konwencje w sprawie chorób zawodowych było niewątpliwie, natomiast wielkie trudności spowodowało rozbicie stanowisko pracodawców i robotników w sprawie konwencji o ubezpieczeniu w razie nieszczęśliwego wypadku przy pracy. Uchwalona konwencja jest dziełem kompromisu i świadczy o rozumie politycznym zarówno robotników, jak i pracodawców.

Robotnicy zgodzili się na konwencje, która jest mniej postępową nawet niż ustanawiają krajów wielkoprzemysłowych, a wśród nich i Polski, natomiast pracodawcy uznali za możliwe przyjąć konwencje definitywnie bez drugiego czytania w roku przyszłym. W tych warunkach konwencje mają wszelkie szanse, iż zostaną ratyfikowane przez państwa wielkoprzemysłowe. Ważnym dla Polski

jest uchwalenie w drugim czytaniu konwencji o równości w traktowaniu robotników cudzoziemskich w razie nieszczęśliwego wypadku przy pracy. Reasumując wyniki konferencji, należy stwierdzić obok doskonałej technicznej organizacji celowości współpracy rządów, pracodawców i robotników dla osiągnięcia warunków pracy, zabezpieczających interesy klasy pracującej i prawidłową produkcję. Stwierdzić również należy wzmocnienie wpływu międzynarodowego Biura Pracy i znaczenie Międzynarodowej konferencji Pracy, która coraz bardziej przeobraża się w międzynarodowy parlament i staje się szkołą wielkiej polityki socjalnej.

Genewa. Rada administracyjna Międzynarodowego Biura Pracy zebrała się dziś w nowym składzie na posiedzenie konstytuujące. Jako nowo wybrani członkowie przybyli: minister Sokal, reprezentujący Polskę, Deltea, b. minister pracy Hiszpanji, minister sprawiedliwości Paal-

Berg (Norwegia) i minister Arraya (Argentyna). Rada powołała przez aklamację na przewodniczącego Artura Fontaine, delegata Francji, na przewodniczących: z grupy pracodawców Barliera — (Belgia), z grupy robotniczej — Quodogusta (Holandia) — wszyscy ponownie.

Następne posiedzenie Rady wyznaczono na 14 października, przyczem jest rzeczą możliwą, że sesja ta odbędzie się w Warszawie.

Protesty Austrii w sprawie podwyżki ceł w Polsce

Wiedeń. — Prasa gospodarcza nie przestaje się zajmować podwyżką ceł w Polsce, poświęcając jej szpalców artykuły.

Centralny związek Eksporterów zamierza zwrócić się do Ligi Narodów w tej sprawie.

„Weltmarkt“ zaznacza, że Polska była dotychczas jednym z najważniejszych rynków zbytu dla Austrii, a ogromna zwyżka ceł równa się zamknięciu granicy polskiej dla eksportu austriackiego, co może wytworzyć katastrofalną sytuację dla produkcji Austrii i zwiększyć kryzys i szereg robotnych.

Związki kupieckie wystąpiły wczoraj delegatów do kompetentnych czynników z prośbą o interwencję.

TELEGRAMY

Rezerwa Włoch wobec paktu gwarancyjnego.

Paryż. Wielkie zaniepokojenie wywołał tutaj brak odpowiedzi włoskiej na projekt noty francuskiej. W kołach oficjalnych przypuszcza się, że Mussolini pragnie najpierw mieć w ręce za gwarantowanie granicy włoskiej wobec Austrii, a później dopiero oświadczyć ewentualną gotowość przystąpienia Włoch do paktu gwarancyjnego.

Sukces rządu rumuńskiego.

Bukareszt. Wczoraj zamknięta została sesja parlamentu. Parlament wypracował całkowicie program prac ubiegłej sesji. Ustawa administracyjna i konwencja, dotycząca banku narodowego zostały przyjęte znaczną większością głosów. Uważają to za duży sukces rządu Bratianu, z którym wespół pracowała nawet jedna z partii opozycyjnych.

Chiny w walce z Anglią i Japonią.

Londyn. „Sunday Express“ donosi z Szanghaju, że w Kiang Fu podpalamo gmachy konsulatów angielskiego i japońskiego.

Pekin. Z półurzędowego źródła chińskiego donoszą, iż w Kui podpalamo kościół katolicki, oraz zabito jednego księdza włocho.

Szanghaj. Agitacja przeciwko cudzoziemcom wzmagła się. Sytuacja wewnętrzna naogół pogorszyła się. Tłum zdemolował kilka domów. Wojsko chińskie przywróciło porządek.

Komunizm opanowuje Chiny.

Londyn. Kanton został zajęty przez chińską „czerwoną gwardję“. Wszyscy czerwonogwardziści chińscy noszą na szyi czerwone chustki. Cudzoziemcy wyparli kobiety i dzieci do Hongkongu. Komuniści chińscy głoszają hasło wojny z Anglią. Pekin może podzielić los Kantonu.

Aresztowanie episkopa Tichona

Berlin. Otrzymało tu z Moskwy wiadomość o aresztowaniu przez władze sowieckie episkopa Tichona (Szarapowa). Episkop Tichon był jak wiadomo przeorem klasztoru żywockiego w grodzieńszczyźnie i został wydany z Polski za działalność przeciwpaństwową. Po krótkim pobytku w Berlinie udał

